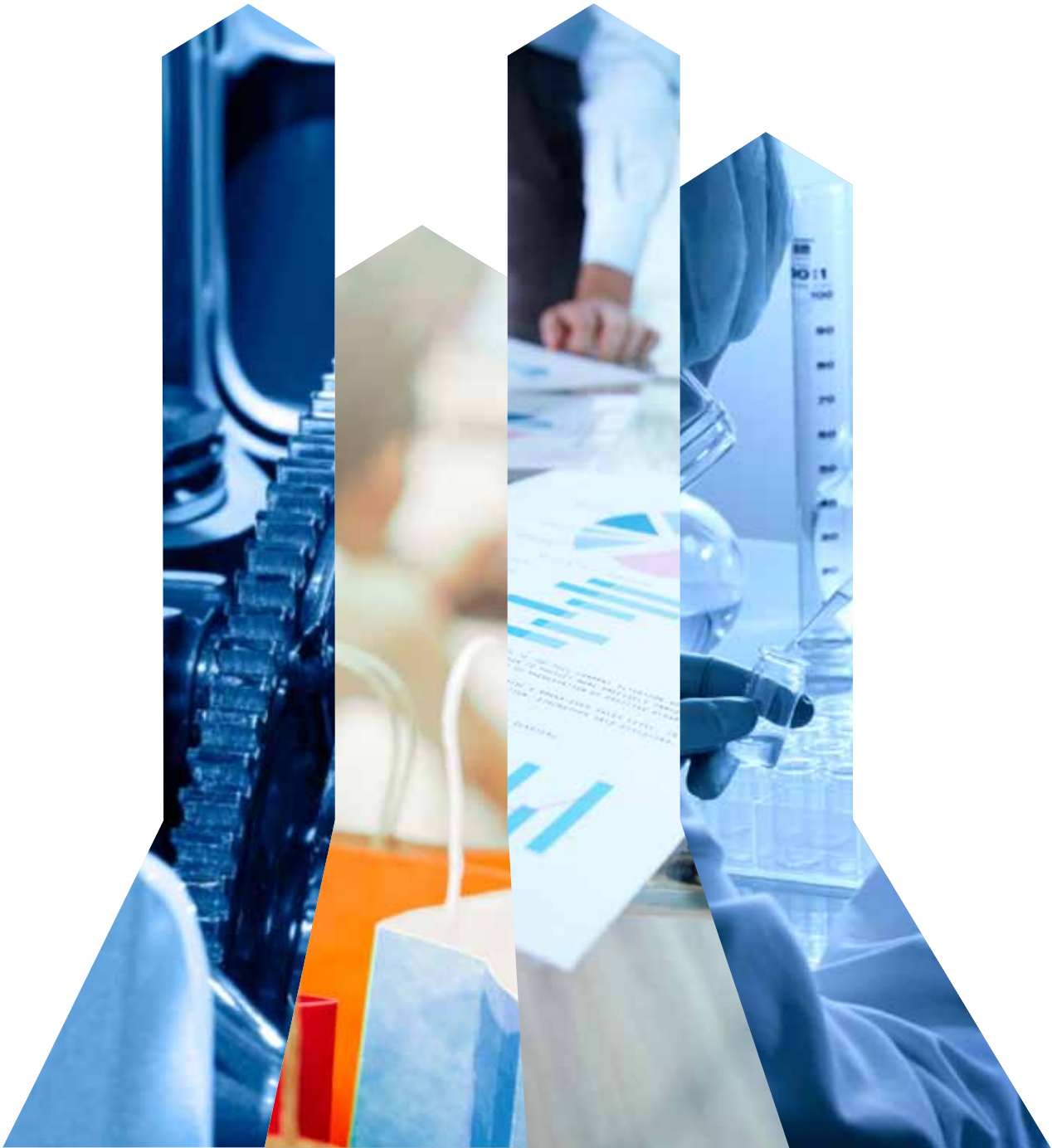

Intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud: panus Euroopa majandusarengusse ja tööhõivesse

Tööstusharude tasandil tehtud analüüsi aruanne September 2013

Euroopa Patendiameti ja Siseturu Ühtlustamise
Ameti ühisprojekt

KOKKUVÕTE

Intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud: panus Euroopa majandusarengusse ja tööhõivesse

Tööstusharude tasandil tehtud analüüsi aruanne September 2013

Euroopa Patendiameti ja Siseturu Ühtlustamise
Ameti ühisprojekt

Eessõna

Innovatsioon on valdkond, mis kuulub Euroopa Liidu kümneaastase majanduskasvustrateegia „Euroopa 2020“ viie peamise eesmärgi hulka, millega soovitakse luua konkurentsivõimelisem majandus ja tagada suurem tööhõive. Tänapäevases üleilmastuvate turgude ja teadmispõhise majandusega maailmas on eriti oluline toetada nn eduspiraali, mis viib teadus- ja arendustegevusse tehtud investeeringute juurest innovatsiooni, konkurentsieelise ja majandusedu kaudu uute tökohtade loomiseni. See protsess sõltub mitmest eri tegurist, ent tõhus intellektuaalomandiõiguste süsteem on kahtlemata üks tähtsamaid, sest intellektuaalomand ergutab kogu majanduses loovust ja uuendusmeelust selle eri vormides.

Euroopal on selles valdkonnas pikaajalised traditsioonid: Euroopa riikidel on olnud suur roll tänapäevase ja tasakaalustatud intellektuaalomandiõiguste süsteemi kujundamisel. See süsteem ei taga mitte üksnes uuendusmeelsetele väljateenitud tasu, vaid elavdab ka konkurentsivõimelist turgu. Siiski on tähtis kanda hoolt selle eest, et süsteem jääks nende sihtide saavutamiseks kavandatud uute innovatsioonistrateegiate elluviimisel vajalikuks vahendiks. Samas on tööstussektor tundnud korduvalt huvi näitajate vastu, millega mõõta intellektuaalomandiõiguste majanduslikku mõju. Pidades silmas küsimusi, mida vahel avalikel aruteludel seoses intellektuaalomandi rolliga innovatsiooni ja loovuse toetamisel tõstatatakse, on oluline esitada faktid ja näitajad, et selline arutelu saaks rajaneda usaldusväärsetele tõenditele.

Seepärast otsustasid Siseturu Ühtlustamise Amet (OHIM), keda esindab intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa Vaatluskeskus, ja Euroopa Patendiamet ühendada jõud ning korraldada koostöös Euroopa Komisjoni, eeskätt siseturu ja teenuste peadirektoraadi ja Eurostatiga käesoleva uuringu.

Konkreetsete intellektuaalomandiõiguste, tööstusharude ja riikide kohta on koostatud mitmeid uuringuid. Siseturu Ühtlustamise Ameti ja Euroopa Patendiameti uuring on aga esimene, millega mõõdetakse intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude kogupanust ELi majandusse seoses tootlikkuse, tööhõive, palkade ja kaubandusega, vaadeldes peamisi intellektuaalomandiõigusi (patente, kaubamärke, tööstusdisainilahendusi, autoriõigusi, geograafilisi tähiseid). Hoolimata konservatiivsest käsitlusviisist, mis väljendub kasutatud ranges metoodikas, on tulemused väga muljetavaldavad: intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes luuakse enam kui veerand ELi töökohtadest ja seal toimub enam kui kolmandik ELi majandustegevusest.

Euroopa Patendiameti ja Siseturu Ühtlustamise Ameti töötajad loodavad, et käesolev uuring osutub kasulikuks teabeallikaks kõikidele sihtrühmadele (nt poliitikakujundajatele, intellektuaalomandiõiguste kaitse ametitele, tööstusharudele ja akadeemilistele ringkondadele). Meil on kavas esitatud näitajaid korrapäraselt ajakohastada, et saaksime vaadelda tulevasi suundumusi. Samuti loodame uuringut laiendada, et hõlmata ka teisi, Euroopa Liitu mittekuuluvaid Euroopa riike. Et andmete võrdlemine võimaldab meil jõuda huvipakkuvate järeldusteni, tunneksime suurt heameelt sarnaste uuringute üle, milles käsitletakse teisi maailma piirkondi.

Siseturu Ühtlustamise
Ameti president
António Campinos

Euroopa Patendiameti
president
Benoît Battistelli

Ühisprojekti meeskond

Siseturu Ühtlustamise Amet

Nathan Wajzman, peaökonomist

Michał Kazmierczak, ökonomist

Carolina Arias Burgos, ökonomist

Francisco García Valero, ökonomist

Antanina Garanasvili, majanduskonsultant

Euroopa Patendiamet

Nikolaus Thumm, peaökonomist
(kuni 2013. aasta juunini)

George Lazaridis, ökonomist

Fabio Domanico, ökonomist

Geert Boedt, andmeanalüütik

Andrei Mihailescu, teadusassistent

Tänu sõnad

Käesoleva aruande koostamisel said autorid kasulikke teavet Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Kaitse Ametilt, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonilt (OECD) ning Ameerika Ühendriikide Patendi- ja Kaubamärgiametilt (USPTO), kelle varasem aruanne Ameerika Ühendriikide intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude kohta oli esimene sedalaadi uuring.

Euroopa Liidu statistikaamet Eurostat pakkus väärtuslikku abi avaldatud statistikalünkade täitmisel ja hilisemal tulemuste kontrollimisel.

Autorid on tänulikud ka märkuste eest, mille esitasid aruande kavandi kohta Euroopa Komisjoni siseturu ja teenuste peadirektoraat, intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa Vaatluskeskuse nõuandekogu esimees lord John Mogg, Cardiffi Ülikooli digitaal-majanduse professor Ian Hargreaves, ja Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Kaitse Ameti peaökonomist Tony Clayton ja Mariagrazia Squicciarini, peaökonomist (OECD).

Üks intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa Vaatluskeskuse (edaspidi „Vaatluskeskus“)¹ ülesannetest on esitada tõendipõhiseid andmeid, mis kajastavad intellektuaalomandi mõju ja rolli Euroopa Liidu majanduses ning üldsuse arusaama sellest. Selle eesmärgi saavutamiseks rakendab Vaatluskeskus sotsiaal-majanduslike uuringute programmi. Ka Euroopa Patendiamet on seadnud sihiks suurendada teadlikkust tööstusomandi süsteemi majanduslikust ja sotsiaalsest tähtsusest.

Käesolev aruanne, mis on koostatud Siseturu Ühtlustamise Ameti ja Euroopa Patendiameti ühisprojektina ning mille valmimisse on andnud oma panuse teised intellektuaalomandi kaitse ametid, Euroopa Komisjoni talitused ja rahvusvahelised organisatsioonid, on esimene põhjalik uuring, mis tuleneb nende kahe asutuse koostööst. Selle eesmärk on anda esimene laiaulatuslik ja usaldusväärne hinnang eri liiki intellektuaalomandiõigusi intensiivselt kasutavate tööstusharude ühispanusele ELi kui terviku ja üksikute liikmesriikide majandusse. Horvaatiast sai 1. juulil 2013 ELi 28. liikmesriik. Et aga analüüsi tegemise ajal 2012. aasta sügisel ja 2013. aasta kevadel ei olnud Horvaatia kohta piisavalt andmeid, hõlmab uuring vaid 27 riiki, kes olid ELi liikmed enne 2013. aasta juulit.

1 - Vaatluskeskus loodi Siseturu Ühtlustamise Ameti juurde Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2012. aasta määrusega (EL) nr 386/2012, mis jõustus 5. juunil 2012.

Uuringus käsitletakse kõikvõimalikke intellektuaalomandiõigusi² – kaubamärke, patente, tööstusdisainilahendusi, autoriõigusi ja geograafilisi tähiseid – ning võetakse arvesse mitmesuguseid majandusnäitajaid, eelkõige sisemajanduse koguprodukti (SKP), tööhõivet, väliskaubandust ja palku. See ei sisalda poliitilisi soovitusi, sest nende esitamine ei kuulu uuringu eesmärkide hulka. Uuringu eesmärk on hoopis koguda tõendeid, mida poliitikajundajad saaksid kasutada oma töös, ja suurendada Euroopas üldsuse teadlikkust intellektuaalomandist.

Uuring peaks andma tulemusi, mis on võrreldavad Ameerika Ühendriikide majanduse kohta saadud tulemustega. Seepärast on käesolevas uuringus kasutatud meetodika tihedalt seotud meetodikaga, mida kasutati teedrajavas uuringus, mille avaldasid märtsis 2012 Ameerika Ühendriikide kaubandusministeeriumi majandus- ja statistikaosakond ning Ameerika Ühendriikide Patendi- ja Kaubamärgiamet (USPTO)³.

2 - Siin võib olla abi sellest, kui määratleda selgemini mõni käesolevas aruandes kasutatud intellektuaalomandiga seotud mõiste. „Intellektuaalomand“ on tavaliselt, ent mitte alati, innovatsiooni tulemus. See on siiski laiem mõiste kui „intellektuaalomandiõigused“, sest hõlmab ka teadmisi – nt ärisaladusi või -meetodeid –, mida ei registreerita kas seetõttu, et asjaomases õigussüsteemis ei ole nende registreerimist ette nähtud, või seetõttu, et ettevõtte ei ole otsustanud neid kaitsta. Käesolevas uuringus kasutatakse mõistet „intellektuaalomandiõigused“, et viidata analüüsis käsitletud viiele õigusele: patendid, kaubamärgid, registreeritud tööstusdisainilahendused, autoriõigused ja geograafilised tähised.

3 - Lihtsuse huvides viidatakse Ameerika Ühendriikide kaubandusministeeriumi ning Ameerika Ühendriikide Patendi- ja Kaubamärgiameti (USPTO) uuringule kui „USPTO uuringule“.

Põhijäreldused

Intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud tagavad 26% ELi tööhõivest ja 39%

ELi SKPst

Intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud on määratletud⁴ tööstusharudena, kus intellektuaalomandiõigusi kasutatakse töötaja kohta keskmisest rohkem. Sellest uuringust nähtub, et ligi pooli Euroopa tööstusharusid võib pidada intellektuaalomandiõiguste-mahukaks. Tuleks siiski rõhutada, et intellektuaalomandiõigusi kasutavad mingil määral kõik tööstusharud. On selge, et keskendudes üksnes intellektuaalomandiõigustemahukatele tööstusharudele, ei tooda käesolevas uuringus täielikult esile intellektuaalomandiõiguste tõelist panust Euroopa majandusse⁵.

Intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes loodi olemasolevate andmete alusel aastatel 2008–2010 ligikaudu 26% kõikidest ELi töökohtadest – neist ligi 21% kaubamärkide-, 12% tööstusdisainilahenduste- ja 10% patentidemahukates sektorites ning väiksem osa autoriõigustemahukates ja geograafiliste tähiste mahukates sektorites. Sel perioodil töötas intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes Euroopa umbes 218 miljonist töötajast umbes 56,5 miljonit. Peale selle loodi veel 20 miljonit töökohta sektorites, mis tarnivad intellektuaalomandiõigustemahukatele tööstusharudele kaupu ja teenuseid. Võttes arvesse ka kaudseid töökohti, küünib intellektuaalomandiõigustest sõltuvate töökohtade arv ligi 77 miljonini (35,1%).

Samal ajavahemikul toimus intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes ligikaudu 39% ELi kogu majandustegevusest (SKPst), rahalise väärtusega 4,7 triljonit eurot. Nendes tööstusharudes leidis aset ka suurem osa ELi kaubavahetusest ülejäänud maailmaga, kusjuures tööstusdisainilahenduste-, autoriõiguste- ja geograafiliste tähiste mahukates tööstusharudes tekkis kaubandusbilansi ülejääk.

Intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes makstakse ka märkimisväärselt kõrgemaid palku kui teistes tööstusharudes – palgavahe on üle 40%. See sobib kokku faktiga, et lisandväärtus töötaja kohta on intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes suurem kui teistes majandussektorites.

4 - Vt 4. peatükk „Metoodika“.

5 - Tuleks siiski meeles pidada, et suurt osa majandusest, eriti avalikku sektorit, ei saa pidada intellektuaalomandiõigustemahukaks.

6 - Intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude kogupanus on väiksem kui kaubamärkide-, patente-, tööstusdisainilahenduste-, autoriõiguste- ja geograafiliste tähiste mahukate tööstusharude panuste summa, sest paljud tööstusharud on mahukad enam kui ühe intellektuaalomandiõiguse poolest. Uuringu metoodikaga on siiski tagatud, et tööstusharude panust ei arvestata topelt.

Intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude panus lähtuvalt kahest peamisest majandusnäitajast (tööhõive ja tootlikkus) on kokku võetud kolmes allpool esitatud tabelis⁷.

Intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude otsene panus tööhõivesse

Intellektuaalomandiõigus	Tööhõive	Osa kogutööhõivest
Kaubamärkidemahukad tööstusharud	45 508 046	20,8%
Tööstusdisainilahenduste-mahukad tööstusharud	26 657 617	12,2%
Patentidemahukad tööstusharud	22 446 133	10,3%
Autoriõigustemahukad tööstusharud	7 049 405	3,2%
Geograafiliste tähistemahukad tööstusharud	374 345	0,2%
Kõik intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud	56 493 661	25,9%
Kogu ELi majandus	218 400 733	

Peale otsese panuse tööhõivesse loovad intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud töökohti ka teistes, muudes kui intellektuaalomandiõigustemahukates sektorites, mis varustavad neid tootmisprotsessides vajalike kaupade ja teenustega. Kasutades Eurostati avaldatud EL 27 sisendite/väljundite tabeleid,⁸ on võimalik arvutada kaudne mõju tööhõivele nendes tööstusharudes, mis ei ole intellektuaalomandiõigustemahukad. Tulemused on kokku võetud alltoodud tabelis, kus on esitatud eraldi otsene ja kaudne panus tööhõivesse. Kui kaasata arvutusse kaudsed töökohad, loovad intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud 35,1% ELi töökohtadest.

7 - Et viia miinimumini majandusstatistika andmelünkade mõju ja vältida ühele konkreetsele aastale põhjendamatult suure tähtsuse omistamist, arutati majandusnäitajad aastate 2008–2010 keskmistena.

8 - Sisendite/väljundite tabelites on näidatud kõikide tööstusharude vahelised kauba- ja teenustevood.

Intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude otsene ja kaudne panus tööhõivesse

Intellektuaalomandiõigus	Tööhõive (otsene)	Tööhõive (kaudne)	Tööhõive (otsene + kaudne)
Kaubamärkidemahukad tööstusharud	45 508 046	17 600 397	63 108 443
Tööstusdisainilahenduste-mahukad tööstusharud	26 657 617	12 121 817	38 779 434
Patentidemahukad tööstusharud	22 446 133	12 738 237	35 184 370
Autoriõigustemahukad tööstusharud	7 049 405	2 331 390	9 380 795
Geograafiliste tähiste mahukad tööstusharud	andmed puuduvad	andmed puuduvad	374 345
Kõik intellektuaalomandiõiguste-mahukad tööstusharud	56 493 661	20 109 003	76 602 664

Tööhõive kõrval annavad intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud oma panuse ka majandustoodangusse, mida mõõdetakse sisemajanduse koguproduktina. Intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud toodavad kokku ligikaudu 39% ELi SKPst: sellest 34% kaubamärkidemahukates sektorites, 13% tööstusdisainilahendustemahukates sektorites ja 14% patentidemahukates sektorites ning väiksem osa autoriõigustemahukates ja geograafiliste tähiste mahukates sektorites. 6. peatükis on kirjeldatud tööstusharude kaupa üksikasjalikumalt nende panust ELi liikmesriikide majandusse.

Intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude panus SKPsse

Intellektuaalomandiõigus	Lisandväärtus/SKP (miljonites eurodes)	Osa ELi kogu SKPst
Kaubamärkidemahukad tööstusharud	4 163 527	33,9%
Tööstusdisainilahenduste-mahukad tööstusharud	1 569 565	12,8%
Patentidemahukad tööstusharud	1 704 485	13,9%
Autoriõigustemahukad tööstusharud	509 859	4,2%
Geograafiliste tähistemahukad tööstusharud	16 134	0,1%
Kõik intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud	4 735 262	38,6%
ELi kogu SKP	12 278 744	

Võrreldes käesoleva ELi uuringu tulemusi Ameerika Ühendriikides tehtud uuringu omadega, ilmneb, et neil kahel majandusel on sarnane struktuur, mida võib ka tulenevalt nende sarnasest arengutasemest eeldada⁹. Intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude panus tööhöivesse ja SKPsse on ELis siiski mõnevõrra suurem: 26% vs. 19% tööhöive ja 39% vs. 35% SKP puhul.

Mõlemas uuringus on kõige suurem osatähtsus nii tööhöives kui ka SKPs kaubamärkidemahukatel tööstusharudel, Ameerika Ühendriikides järgnevad patendid ja autoriõigused ning ELis tööstusdisainilahendused, patendid ja autoriõigused. Ka palgavahed on võrreldes teiste tööstusharudega intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude kasuks sarnased: 41% ELis ja 42% Ameerika Ühendriikides, kusjuures autoriõigustemahukates ja patentidemahukates tööstusharudes on see vahe suurim mõlemal pool Atlantit.

9 - Erinevalt USPTO uuringust käsitletakse käesolevas uuringus ka tööstusdisainilahendusi. Et enamik tööstusdisainilahendustemahukaid tööstusharusid on ka kaubamärkide- või patentidemahukad, oleks neid intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharudena nagunii arvesse võetud. ELis on siiski 13 tööstusharu (kus on 3,4 miljonit töötajat), mis on üksnes tööstusdisainilahendustemahukad. Kui jätta need tööstusharud käesolevast analüüsist välja, et tagada täpne võrreldavus Ameerika Ühendriikidega, oleks intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude osatähtsus ELi tööhöive puhul 24,3 %, mis on ikkagi suurem tulemusest, milleni jõuti USPTO uuringus.

Võttes arvesse, et intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud toodavad majanduses 39% SKPst (lisandväärtus) ja loovad 26% tööhõivest, on lisandväärtus töötaja kohta intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes suurem kui ülejäänud majanduses. Majandusteoorias väidetakse, et kui kõik muud näitajad on võrdsed, võib eeldada, et tööstussektorid, kus keskmine töötaja toodab rohkem lisandväärtust, maksavad oma töötajatele suuremat palka kui teised sektorid. Seepärast on asjakohane uurida, kas see suurem lisandväärtus kajastub intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude palkade suhtelises määras.

Palgad on intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes kahtlemata suuremad kui muudes sektorites. Keskmine nädalapalk on intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes 715 eurot, võrreldes muude tööstusharude 507 euroga – erinevus on 41%. See palgavahe on tööstusdisainilahendustemahukates tööstusharudes 31%, kaubamärgimahukates tööstusharudes 42%, geograafiliste tähistemahukates tööstusharudes 46%, patendimahukates tööstusharudes 64% ja autoriõigustemahukates tööstusharudes 69%.

2010. aasta keskmised töötajapalkad intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes

	Keskmine töötajapalk (eurot nädalas)	Palgavahe (võrreldes muude kui intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharudega)
Kaubamärgimahukad tööstusharud	719	42%
Tööstusdisainilahendustemahukad tööstusharud	666	31%
Patendimahukad tööstusharud	831	64%
Autoriõigustemahukad tööstusharud	856	69%
Geograafiliste tähistemahukad tööstusharud	739	46%
Kõik intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud	715	41%
Muud kui intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud	507	
Kõik tööstusharud (mida käsitletakse ettevõtluse struktuuristatistikas)	589	

Viimasena uuritakse intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude rolli ELi väliskaubanduses. Lõvi-osa ELi kaubandusest toimub intellektuaalomandiõigustemahukates tööstusharudes. Esmapilgul võib olla üllatav, et nii suur osa impordist on intellektuaalomandiõigustemahukas. Põhjus on selles, et intellektuaalomandiõiguste- mahukad on isegi sellised tööstusharud, mis toodavad tarbekaupu, näiteks energiat,¹⁰ samas kui paljud tegevused, mis ei ole intellektuaalomandiõigustemahukad, toimuvad suletud sektorites¹¹. Seetõttu moodustavad 88% ELi impordist intellektuaalomandiõiguste- mahukate tööstusharude tooted. ELi ekspordis on intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude osatähtsus aga veelgi suurem – 90%.

Kogu ELi kaubandusbilansi puudujääk on ligikaudu 174 miljardit eurot ehk 1,4% SKPst. Et intellektuaalomandiõigustemahukate tööstusharude osatähtsus on ELi ekspordis suurem kui impordis, parandavad nad ELi kaubanduspositsiooni¹². ELil on kaubandusbilansi puudujääk kaubamärkide- ja patentidemahukates tootmisharudes, mida mõnevõrra tasakaalustavad kaubandusbilansi ülejäägid autoriõiguste-, tööstusdisainilahenduste- ja geograafiliste tähistemahukates tööstusharudes.

Allpool tabelis on 2010. aasta andmete põhjal kokku võetud intellektuaalomandiõiguste- mahukates tööstusharudes toimuv kaubandus¹³.

Scambi commerciali dell'UE con l'estero nelle industrie ad alta intensità di DPI

Diritto di PI	Esportazioni milioni di EUR	Importazioni milioni di EUR	Percentuale di espor- tazioni	Percentuale di importazioni	Esportazioni netta milioni di EUR
Ad alta intensità di marchi	1,023,981	1,158,860	75.5%	75.7%	-134,879
Ad alta intensità di disegni e modelli	724,292	703,586	53.4%	46.0%	20,707
Ad alta intensità di brevetti	957,748	1,049,795	70.6%	68.6%	-92,047
Ad alta intensità di diritti d'autore	57,051	41,727	4.2%	2.7%	15,325
Ad alta intensità di IG	10,577	1,836	0.8%	0.1%	8,741
Totale industrie ad alta intensità di DPI	1,226,015	1,351,890	90.4%	88.3%	-125,875
Non ad alta intensità di DPI	130,585	178,640	9.6%	11.7%	-48,055
COMMERCIO TOTALE DELL'UE	1,356,600	1,530,530	100%	100%	-173,930

10 - NACE osa 06 mõlemad tööstusharud – toornafta ja maagaasi ammutamine – on patentidemahukad.

11 - Näiteks teenindussektorites, mis kuuluvad NACE osasse 86 (tervishoid) või osasse 96 (muu teenindus). Neid teenuseid tarbitakse üldjuhul nende osutamise paigas.

12 - Seda võib sõnastada ka nii, et intellektuaalomandiõigustemahukad tööstusharud moodustavad 89% ELi kogu väliskaubandusest, ent vaid 72% ELi kaubandusbilansi puudujäägist.

13 - Nagu ka tööhõive ja SKP näitajate puhul, ei moodustu intellektuaalomandiõiguste- mahukate tööstusharude koondnäitaja viie intellektuaalomandiõiguse näitajate summast, sest paljud tööstusharud on mahukad rohkem kui ühe intellektuaalomandiõiguse poolest.

Metoodika ja andmed

Suur osa käesolevast aruandest, eeskätt 4. peatükk ja 7.1. liide, on pühendatud uuringu metoodika dokumenteerimisele. Seda eelkõige kahel põhjusel:

1) kuna 27 liikmesriigist pärit suurt kogust andmeid, mis olid salvestatud mitmesse mahukasse andmebaasi, oli keeruline töödelda, oli vaja uudset ja põhjalikku andmete võrdlemise metoodikat;

2) läbipaistvuse huvides oli oluline kirjeldada metoodikat nii põhjalikult kui võimalik.

Käesoleva uuringu erijoon on ka see, et nende tööstusharude määramisel, mis on intellektuaalomandiõiguste seisukohast mahukamad, ning nende panuse hindamisel tööhõive, SKP ja muude majandusnäitajate lõikes kasutati väga mitmesuguseid andmebaase ja muid andmeallikaid. Nende täielik loetelu on 4. peatükis.

Lisaks kasutati vajadusel kolmandate riikide valdkonnapõhiseid andmeid, eelkõige selleks, et hinnata kauplemist geograafilise tähisega toodetega.

Et määrata kindlaks, millised tööstusharud on intellektuaalomandiõigustemahukad, korvutati Siseturu Ühtlustamise Ameti ja Euroopa Patendiameti registreeritud andmebaase komertsandmebaasiga ORBIS¹⁴. Tulemuseks saadud ühine andmebaas sisaldas umbes 240 000 ettevõtte andmeid, sealhulgas iga ettevõtte taotletud ühenduse kaubamärkide, ühenduse registreeritud tööstusdisainilahenduste ja patentide arvu, teavet, millisesse tööstusharuarvu ettevõtte kuulub, ning ettevõtte erinevaid finants- ja majandusnäitajaid. Sel viisil loodi andmekogum, mida saab kasutada tulevikus üksikasjalikumateks uuringuteks.

Selle andmebaasi põhjal arvatati iga tööstusharu lõikes kaubamärkide, tööstusdisainilahenduste ja patentide arv töötaja kohta ning need tööstusharud, mille puhul arvutustulemused ületasid keskmist, loeti intellektuaalomandiõigustemahukateks tööstusharudeks. Näitajad arvatati ELi tasandil, võtmata arvesse ettevõtete riiklikke taotlusi andmebaasis. Seda lähenemisviisi, mis oli osaliselt tingitud andmete ebapiisavusest, õigustas eeldus, et tööstusharu, mis määratletakse intellektuaalomandiõigustemahukana ELi tasandi in-

14 - ORBIS on Euroopa ettevõtete finantsteavet sisaldav andmebaas, mida haldab Bureau van Dijk ja mis põhineb eri riikide ettevõttereegistrites või muudes sarnastes registrites leiduval ettevõtlusteabel.

tellektuaalomandiõiguste registreerimiste põhjal, oleks määratletud intellektuaalomandiõigustemahuka tööstusharuna ka siis, kui arvesse oleks võetud tööstusharu riiklikke intellektuaalomandiõigusi töötaja kohta.

Käesolevas uuringus kasutatud meetodika põhieelduse kohaselt on tööstusharu intellektuaalomandiõiguse mahukuse määr tööstusharu olemuslik tunnus ega sõltu tööstusharu asukohast¹⁵. Hinnates iga tööstusharu panust majandusse, mõõdetakse asjaomases tööstusharus igas liikmesriigis ja ELis loodud töökohti ja toodetud SKPd, võtmata arvesse nende aluseks oleva intellektuaalomandiõiguse päritolu.

Näiteks kui riigis A asuv autotootja ehitab riiki B koostetehase, siis sellega loodavatest töökohtadest ja lisandväärtusest tõuseb tulu riigi B majandusele. Seepärast ei saa ainuüksi käesoleva uuringu põhjal teha mingeid järeldusi konkreetse riigi uuendusmeelsuse kohta. Patentidemahukate tööstusharude suurema panuse taga olevad otsused tootmispaiga valikul võivad olla sama hästi tehtud mõnes teises riigis.

7. peatükis on näidatud, millistest riikidest on pärit käesolevas uuringus kasutatud andmebaasis leiduvad patendid, kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused, ning on esitatud iga liikmesriigi statistika selle kohta, kui suur osa nende intellektuaalomandiõiguste- mahukate tööstusharude töökohtadest on loodud teistes liikmesriikides või väljaspool ELi asuvates ettevõtetes.

15 - Erandiks on geograafilised tähised, mida analüüsitakse riikide kaupa.

www.epo.org

www.oami.europa.eu

